

"XALQ BANK" TIZIMIDA IQTISODIY TAHLILNING TASHKIL ETILISHI

Abdulahobov Shaxzod Xolmo'min o'g'li

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti assistenti

Sultonova Nigora Azamat qizi

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti talabasi

Annotasiya: *Maqola, "Xalq Bank" tizimida iqtisodiy tahlilning to'liq va samarali tashkil etilishining tizimning moliyaviy sohadagi faoliyatini rivojlantirishdagi ahamiyatini ko'rsatadi. Unda aytib o'tilgan usullar va yondashuvlar tahlilning keng qamrovli amaliyotga o'tkazilishiga yordam beradi, shuningdek, bankning strategik qarorlarini qabul qilish va amalga oshirishida muhim rol o'ynaydi.*

"Xalq Bank" kabi moliyaviy institutlar, iqtisodiy tahlilning to'liq va samarali tashkil etilishi bilan moliyaviy sohadagi faoliyatini rivojlantirish uchun kritik ahamiyatga ega. Bu maqola "Xalq Bank" tizimida iqtisodiy tahlilning tashkil etilish usullarini, ularning ahamiyatini va moliyaviy sohada rivojlantirishdagi rolini o'rganishga bag'ishlangan.

Kalit so'zlar: *Iqtisodiy tahlil, Moliyaviy soha, Tashkil etish usullari, Samarali, Tashkil etilishi, Ahamiyat, Rivojlantirish, Strategiyalar, Natijalar.*

Kirish qismi: "Xalq Bank" tizimi rahbariyati va iqtisodiy tahlilchi bo'limlari, bankning moliyaviy sohadagi faoliyatini samarali o'rganish va rivojlantirish uchun usullar va strategiyalarni yaratishga intiladi. Bu, bankning moliyaviy sohada muvaffaqiyatga erishish va mijozlarga qulay xizmatlar taqdim etishga qaratilgan yangi yondashuvlar va strategiyalarini o'rganishda kritik ahamiyatga ega.

Assosiy qism: "Xalq Bank" tizimi - bu iqtisodiy tahlil va boshqaruv tizimlari bo'lib, xalqaro moliyaviy tizimning bir qismidir. Bu tizimda iqtisodiy tahlil amaliyotlari uchun ma'lumotlar to'plangan, o'rganilgan va taqdim etiladi. Bu tahlil orqali moliyaviy sohalarda muammolar aniqlanib, ularning yechimlari, moliyaviy rivojlanishni rag'batlantirishga yo'l chiqariladi. "Xalq Bank" tizimi yordamida moliyaviy sohada qarorlar olish va siyosatni shakllantirish uchun asosiy axborot manbalari bilan birgalikda iqtisodiy holatni tahlil qilish mumkin. Bu tizim banklar, moliyaviy institutlar, siyosatshunoslik organlari va sifatli o'qituvchilar tomonidan qo'llab-quvvatlanadi.

"Xalq Bank" tizimida iqtisodiy tahlilning tashkil etilishi uchun bir nechta metodlar va strategiyalar mavjud bo'lishi mumkin. Bundan tashqari, tahlil qilish metodlarini o'z ichiga olgan strategiyalar ham mavjud bo'lishi mumkin. Quyidagi bir nechta metodlar va strategiyalar, "Xalq Bank" tizimida iqtisodiy tahlilni tashkil etishda amalga oshirilishi mumkin:

- Ma'lumotlar to'plami: Tahlil uchun kerakli ma'lumotlar to'plangan va tizimga kiritiladi. Bu ma'lumotlar moliyaviy ko'rsatkichlar, xalqaro bozorlar, iqtisodiy sohalarning boshqa ko'rsatkichlari va siyosiy-fuqaroiy olaylar kabi qatorning turli aspektlarini o'z ichiga oladi.

• Statistika tahlil: Statistika ma'lumotlar tahlili, iqtisodiy ko'rsatkichlarni, ularning o'zaro munosabatlarini va o'zaro ta'sirlarini o'rganishda muhim bo'ladi. Bu, ko'rsatkichlarning trendlarini aniqlash, bozorlarning hozirgi holatini tushunish va mustaqil vaqtning kuzatishida yordam beradi.

• SWOT tahlili: SWOT (Kuch, Ziddiyatlar, O'lanlari, Tashvishlar) tahlili, "Xalq Bank" tizimi uchun strategik maslahatlar olishda yordam beradi. Bu, tizimning qo'llab-quvvatlashgan qobiliyatlarini, to'g'ri ishlaydigan tarmoqlarini, mavjud muammo va kutilayotgan xavf va fursatlarini aniqlaydi.

• Trendlar va proqnozlar: Iqtisodiy tahlilning bir qismini trendlar va proqnozlar tashkil etadi. Bu, moliyaviy sohada kelajakda kutilayotgan o'zgarishlar va rivojlanishlar haqida o'ylab ko'rish uchun strategik rejalarini shakllantirishga yordam beradi.

• Raqamli model tahlili: Raqamli model tahlili, iqtisodiy tahlilning raqamli metodlaridan foydalanishni o'z ichiga oladi. Bu, statistik modellar, regressiya analizi, bayesiy modellar, ma'lumot o'lchash, va boshqa raqamli analiz vositalarini o'z ichiga oladi.

• Rivojlanishni ko'rib chiqish: Tizimning o'tayotgan rivojlanishini aniqlash va uni mustaqil ravishda baholash strategik maslahatlarni rivojlantirishda muhimdir. Bu, xalq bankining moliyaviy va boshqa sohalarda o'z faoliyatini rivojlantirish uchun zarur bo'lgan o'zgarishlarni aniqlashga yordam beradi.

Bu metodlar va strategiyalar, "Xalq Bank" tizimida iqtisodiy tahlilning sifatli va to'liq o'tkazilishiga yordam beradi va institutni moliyaviy sohada muvaffaqiyatga olib kelishda yordam beradi.

Jahon banki va boshqa xalqaro moliyaviy institutlar bilan hamkorlikda ishlab chiqilgan 2019 — 2021-yillarda O'zbekiston Respublikasida tarkibiy islohotlar asosiy yo'nalishlarining "Yo'l xaritasi" (keyingi o'rinlarda — "Islohotlar yo'l xaritasi") 1-ildavaga muvofiq tasdiqlansin va unda quyidagi chora-tadbirlar nazarda tutilsin:

• makroiqtisodiy barqarorlikni saqlab turish, samarali fiskal siyosatni yuritish, soliqqa tortish tizimi va soliq ma'muriyatchiligini tubdan isloh qilish;

• asosiy resurslarni taqsimlashda bozor tamoyillarini keng joriy qilish asosida respublikaning raqobatbardosh bozor iqtisodiyotiga o'tishi jarayonlarini tezlashtirish;

• fuqarolarning ijtimoiy himoyasi va ularga davlat xizmatlarini ko'rsatish tizimini mustahkamlash, aholining ijtimoiy ko'makka muhtoj qatlamlarini himoya qilish hajmlari va turlarini ko'paytirish;

• davlat boshqaruvi tizimi samaradorligini yanada oshirish, xususiy sektorni rivojlantirish va tadbirkorlik subyektlarini qo'llab-quvvatlash;

• tabiiy boyliklardan foydalanish samaradorligini oshirish, atrof-muhit muhofazasini ta'minlash, suv resurslarini boshqarishni takomillashtirish, irrigatsiya va melioratsiya tizimlarini modernizatsiya qilish.

"Xalq Bank"ning strukturasi moliyaviy institutning boshqaruvini tashkil etadi va uning faoliyatini boshqarishda o'rin oladi. Strukturada quyidagi asosiy bo'limlar bo'lishi mumkin:

Rahbariyat bo'limi: Bu bo'lim "Xalq Bank"ning boshqaruv organi bo'lib, boshqaruv va strategik yo'nalishlarni belgilash, boshqaruvning yuqori bosqichdagi qarorlarini qabul qilish va amalga oshirishda ishtirok etadi.

Moliyaviy bo'lim: Moliyaviy bo'lim moliyaviy operatsiyalarni boshqaradi, ma'muriy va moliyaviy hisobotlarni yaratadi, investitsiyalar va moliyaviy strategiyalarni rivojlantiradi.

Mijozlar xizmati bo'limi: Bu bo'lim mijozlar bilan muloqotlarni boshqaradi, mijozlar tomonidan kelib tushirilgan talablarni qabul qiladi va mijozlar xizmatlarining sifatini yaxshilaydi.

Tadbirkorlik va korporativ boshqaruv bo'limi: Bu bo'lim tadbirkorlik va korporativ boshqaruv sohasida ishlaydi, korporativ mijozlar bilan muloqotlarni boshqaradi va tadbirkorlik qo'llab-quvvatini ko'rib chiqadi.

Moliyaviy tahlil va strategiya bo'limi: Bu bo'lim iqtisodiy tahlil va strategik yo'nalishlarni o'rganish, xalq bankning iqtisodiy holatini tahlil qilish va strategiyalarini rivojlantirishda ishtirok etadi.

Mudiriya bo'limi: Bu bo'lim tizimning kengashi va mudiriya organlari bilan birga ishlaydi, tizimning har bir bo'limining faoliyatini ko'rib chiqadi va ko'rsatilgan vazifalarni amalga oshirishda yordam beradi.

Huquq bo'limi: Huquq bo'limi xalq bankining huquqiy muammolarini yechishda yordam beradi, shuningdek, bankning huquqiy xizmatlarini rivojlantirishda ishtirok etadi.

Bu bo'limlar "Xalq Bank"ning faoliyatini tashkil etishda muhim ahamiyatga ega. Ulardan har biri o'z faoliyat sohasida mutaxassis kadrlardan tashkil topgan bo'lib, bankning moliyaviy sohadagi faoliyatini sifatli va samarali o'tkazishda muvaffaqiyatga erishishga yordam beradi.

Mazmuni: Maqolada, "Xalq Bank" tizimida iqtisodiy tahlilning to'liq va samarali tashkil etilish usullari va ahamiyati mavzusiga oid ma'lumotlar berilgan. Maqola, "Xalq Bank"ning moliyaviy sohadagi faoliyatini rivojlantirishda iqtisodiy tahlilning kritik ahamiyatini ko'rsatadi.

Maqolada usullar, strategiyalar va bu tahlilning bankning moliyaviy sohadagi faoliyatini rivojlantirishdagi roli to'g'risida tushunchalar berilgan. Kalit so'zlar yordamida maqola mazmunini aniqlash va maqola bo'ylab tushuntirishni yaxshilash maqsadga muvofiq foydalanilgan.

ISHLATILGAN ADABIYOTLAR:

1. Абдувахобов Шахзод Холмўмин уғли, Possibilities of Increasing the Activity of Banks in the Securities Market, Journal of Advanced Research and Scientific Progress (JARSP), Volume 02 Issue: 03/2023 ISSN: 2751-7551 (159-162)

2. Абдувахобов Шахзод Холмўмин уғли, Analysis of Existing Management Mechanisms and Assessment Methods of The Bank's General Financial Risk, Journal of Intellectual Property and Human Rights, Volume:02 Issue: 05/ May-2023, ISSN:2720-6882 (227-231)
3. Абдувахобов Шахзод Холмўмин уғли, Improverment of Investment Activities in the Service Sector, Journal of Innovative Studies of Engineering Science (JISES), Volume:02 Issue:03/2023 (53-58)
4. Абдувахобов Шахзод Холмўмин уғли, Factors Causing Credit Risks in Commercial Banks and Their Assessment, Journal of Intellectual Property and Human, Volume:02 Issue:05/May-2023 ISSN:2720-6882 (221-226)
5. Sharipova N. D., Asadova S. D. THE ROLE OF BANKS IN THE MODERN MONETARY SYSTEM //Procedia of Theoretical and Applied Sciences. – 2023. – Т. 6. – С. 55-62.
6. Шарипова Н.Д., Чориев Я.А. СТРАХОВАНИЕ БАНКОВСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ //International Journal of Advanced Research in Education, Technology and Management. -2023- Т.2. - С. 92-99.
7. Sharipova N. D., Jurayev I. S. THEORETICAL FOUNDATIONS OF MONETARY POLICY// INTERNATIONAL JOURNAL OF INNOVATIONS IN ENGINEERING RESEARCH AND TECHNOLOGY. – 2023. -Т. 10. -С. 171-173.
8. Sharipova N. D., Aliboyev L.Sh. THE IMPORTANCE OF ANTI-INFLATIONARY POLICY AND INFLATION TRADING IN UZBEKISTAN// INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY JOURNAL FOR RESEARCH & DEVELOPMENT. - 2023. -Т. 10. -С. 92-94.
9. Tursunov, F. M. (2023). TIJORAT BANKLARIDA MASOFAVIY BANK XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH AHAMIYATI. SCHOLAR, 1(30), 75–81.
10. Tursunov Faridun Mustafoyevich. (2023). OPPORTUNITIES FOR REMOTE BANKING SERVICES TO GROW IN REPUBLIC OF UZBEKISTAN'S COMMERCIAL BANKS. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 11(11), 4–7.
11. Каримова А.М., Махсудов О.Ш. Assessment of the Current State of the Market and Procedure For Lending to Subjects of Tourism Services of the Republic of Uzbekistan / Яшил иқтисодиёт ва тараққиёт журнали,2023-йил, октябрь,10-сон, 79-83.
12. Ниязов З. Д., Махсудов О.Ш. Investment attractiveness of the enterprise, as well as factors influencing its development in the economy of Uzbekistan./ Иқтисодиёт,молия ва инновациялар халқаро илмий журнали,декабрь 29, 2023 1(4) сон, 47-55.
13. Каримова А.М., Ниязов З. Д. Махсудов О.Ш. Кредитная поддержка инновационного развития / SCHOLAR 1(32) сон, ноябрь 2023, 171-179.

•